

Fylkesmannen i Østfold

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

14/536	85
60/5J	548.4

Landbruksavdelingen

Deres ref.: 14/536

Vår ref.: 2014/5047 521.9 EKO

Vår dato: 15.10.2014

Høringsuttalelse - forslag til ny forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Fylkesmannen viser til Departementets (LMD) brev 09.07.2014 om høring av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Vi har ikke kommentert forslag til endringer vi høringsuttalelsen der vi ikke har merknader.

Oppsummering

1. Fylkesmannen frarår at grunnvilkåret om tilknytning til landbrukseiendommen og eierskapsbegrensningene fjernes (eierskapsbegrensningene i §4 i dagens forskrift). Denne endringen vil åpne for andre eierstrukturer i landbruket og gjøre det mer krevende for forvaltningen å kontrollere blant annet søknader ved mistanke om driftsfellesskap.
2. §4. Tilskudd til jordbruksareal – miljøkrav
Pkt 1: Ha gjødselplan og sprøytejournal – bør endres til - ha gjødselplan, føre gjødseljournal og sprøytejournal.

Pkt 3: Vi er positive til at kravet til vegetasjonsbelte mot vassdrag opprettholdes, men ordet "begrenset" er uheldig og vil føre til vanskelige skjønnsavgjørelser for forvaltningen. Begrenset bør erstattes med tilstrekkelig. Det er viktig at kravet fortsatt også skal gjelde langs kanaler uten årssikker vannføring. I tillegg bør minimumskravet på 2 meter fra dagens forskrift §8 beholdes
Vegetasjonssonen kan ikke jordarbeides eller høstes.
3. §6. Avløsertilskudd ferie og fritid.
Dagens regelverk gir kun tilskudd til avløsning ved bruk av avløser som er ansatt av foretaket eller gjennom kjøp av tjenester fra avløserlag.

Vi frarår at det åpnes for å kjøpe avløsertjenester fra andre foretak. Det vil redusere omsetningen/inntjeningen avløserlagene har gjennom dagens ordning. Dårligere

økonomi kan føre til at avløserlagene ikke har anledning til å ha landbruksvikarer i beredskap for å dekke behovene ved eventuelle kriser (avløsning ved sykdom mv).

Begrunnelse

1. Fjerning av eierskapsbegrensningen og tilknytning til landbrukseiendommen vil få flere uheldige konsekvenser:
 - a. Det vil føre til en raskere reduksjon fra små og mellomstore foretak til store foretak. Større enheter vil nedprioritere drift av små skifter med dårlig arrondering og føre til gjengroing av disse arealene.
 - b. Det vil være en trussel mot distriktslandbruket og bosettingen på landbrukseiendommene i distriktene over hele landet.
 - c. Det vil kunne gi en åpning for større selskaper til å kjøpe opp nærliggende/sentrale landbrukseiendommer og ha fiktive avtaler for å unngå produksjonsbegrensningene. Dette vil gi forvaltningsmessige utfordringer for både kommuner og fylkesmann.
 - d. Det er grunn til å tro at det blir flere saker som må vurderes i forhold til felles økonomiske interesser.
 - e. Uoversiktlig eierkonstellasjon av foretak som søker produksjonstilskudd vil bli mer krevende å kontrollere ved mistanke om driftsfellesskap.
 - f. Kan bli en trussel mot den gode dyrevelferden og mattryggheten vi har.

2. Det er bra at kravet om vegetasjonsbelte skal samsvare med kravet i vannressursloven, men det er viktig at ordlyden formuleres på en måte så forvaltningen unngår unødvendig skjønnsutøvelse og forskjellbehandling av søkere.
 - a. Mer konkrete krav (2 meters kravet) vil være enklere for forvaltningen å forholde seg til. Vi mener at kravet bør være at det skal være "et tilstrekkelig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning mot vassdrag med årssikker vannføring eller kanal uten årssikker vannføring. Vegetasjonsbeltet skal være på minst 2 meter. Bredere der det er nødvendig for å motvirke avrenning"
 - b. Det bør som i dagens forskrift være mulig å ha en regional forskrift for jordarbeiding i spesielt utsatte områder med stor erosjonsrisiko.
 - c. Tanken med vegetasjonsbelte er at vannet skal infiltreres gjennom den naturlige kantsonen. I Vannressursloven er det et krav om naturlig vegetasjon langs vassdrag (busker og trær). Et krav om at denne kantsonen ikke skal jordarbeides er ikke tilstrekkelig for å opprettholde naturlig vegetasjon, da det åpner for at kantsonen kan slås eller høstes på annen måte. Det kan være behov for annen vegetasjon enn gras på steder hvor det er fare for erosjon/utglidning. Vi foreslår at kravet skal være at kantsonen langs vassdraget (2 meter) ikke kan jordarbeides eller høstes.
 - d. Gjødseplan og **gjødsejournal** inn i PT- forskriften – pr i dag er det krav om gjødseplan, men det er begrenset oppfølging av hva som faktisk blir gjort. Det bør også være et krav at planen følges opp og at søker kan dokumentere hva som er gjort gjennom gjødse- og sprøytejournal.

3. Det er foreslått å tillate og kjøpe avløsertjenester fra andre foretak. En slik endring kan føre til en svekket likviditet for avløserlagene og føre til at avløserlag blir lagt ned. Avløserordningen slik den er i dag fungerer godt med robuste avløserlag. Avløserlagene har fått ansvar for landbruksvikarene og forsvinner eller svekkes lagene kan det bli vanskeligere for gårdbrukerne å få tak i avløser ved kriser (avløsning ved sykdom mv).

Generelle betraktninger

Fylkesmannen synes det er hensiktsmessig å samle produksjon og avløsning til ferie og fritid i en forskrift. Vi er enige i at det er nødvendig med en helhetlig gjennomgang og forenkling av begge forskriftene.

Flere av forenklingene i utkast til forskrift er bare en endring til mindre forskriftstekst og vi er bekymret for at noen av forenklingene vil føre til mer utøvelse av skjønn. I mang tilfeller er det nødvendig å bruke skjønn ved forvaltning av produksjonstilskuddsregelverket, men utøvelse av skjønn øker mulighetene for forskjellsbehandling av søkerne. Det vil også føre til større utfordringer og mer komplisert kontroll for forvaltningen.

Dersom dagens utkast til forskrift om produksjonstilskudd blir stående er det viktig med klare og konkrete retningslinjer i rettleidningsmateriale og rundskriv. Gode retningslinjer og mer konkrete krav sikrer likebehandling av søknadene og mindre konflikter for forvaltninga.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent av

Kjersti Stenrød
konstituert landbruksdirektør

Egil Kolberg
senioringeniør

Saksbehandler: Egil Kolberg